

MARCUSJAAR B-2020-2021**ZONDAG: Heilige Familie****DATUM: 27 december 2020****Evangelielezing: Lc 2,22-40***Uit het heilig evangelie van onze heer Jezus Christus volgens Lucas*

- ²² Toen de tijd gekomen was
dat zij zich volgens de wet van Mozes moesten reinigen,
brachten ze Hem naar Jeruzalem om Hem aan te bieden aan de Heer,
- ²³ zoals in de wet van de Heer geschreven staat:
Al het mannelijke dat de moederschoot opent,
zal de Heer worden toegewijd,
- ²⁴ en om een offer te brengen, volgens de wet van de Heer:
een koppel tortels of twee jonge duiven.
- ²⁵ Daar in Jeruzalem woonde een zekere Simeon;
het was een rechtvaardige en vrome man;
hij verwachtte de vertroosting van Israël
en op hem rustte heilige Geest.
- ²⁶ Door de heilige Geest was hem geopenbaard
dat hij de dood niet zou zien
voordat hij de Messias van de Heer had gezien.
- ²⁷ Door de Geest geleid ging hij naar de tempel.
Toen de ouders het kind Jezus binnenbrachten
om met Hem te doen wat volgens de wet gebruikelijk is,
- ²⁸ nam hij Hem in zijn armen en loofde God met de woorden:
- ²⁹ 'Nu, Meester, laat U,
zoals U gezegd hebt,
uw knecht in vrede gaan;
- ³⁰ want mijn ogen hebben uw heil gezien,
³¹ dat U ten aanschouwen van alle volken hebt toebereid,
³² een licht dat een openbaring zal zijn voor de heidenen
en een glorie voor uw volk Israël.'
- ³³ Zijn vader en moeder stonden verbaasd
over wat er van Hem gezegd werd.
- ³⁴ Simeon zegende hen en zei tegen zijn moeder Maria:
'Deze jongen zal velen in Israël ten val brengen of laten opstaan.
Hij zal een omstreden teken zijn
- ³⁵ - ook door uw ziel zal een zwaard gaan –
en zo zal onthuld worden wat er in veler harten omgaat.'
- ³⁶ Ook was daar de profetes Hanna,
een dochter van Penuël, uit de stam Aser.
Ze was hoogbejaard;
na haar meisjesjaren was ze zeven jaar getrouwd geweest

- ³⁷ en daarna weduwe gebleven; nu was ze vierentachtig.
Ze was altijd in de tempel
en diende God dag en nacht met vasten en bidden.
- ³⁸ Juist op dit moment voegde ze zich bij hen;
ze loofde God en sprak over de jongen tegen allen
die de bevrijding van Jeruzalem verwachtten.
- ³⁹ Toen zij alles hadden gedaan wat de wet van de Heer bepaalt,
keerden ze terug naar Galilea, naar hun woonplaats Nazareth.
- ⁴⁰ De jongen groeide op en werd steeds sterker,
omdat Hij vervuld werd van wijsheid
en door God rijkelijk werd begunstigd.

KBS Willibrord 1995

A) H. HOET, *Lucas aan het woord*, Halewijn, Antwerpen, 2^e druk 2003, van pag. 30 tot 35:

1. Vijfmaal wordt in dit verhaal onderstreept dat Jozef en Maria met Jezus volledig volgens het Woord van God handelen.
2. Zij leven in hetzelfde gehoorzame vertrouwen in God als Abraham, hun en onze vader in het geloof.
3. In deze ritus *danken* zij God voor het kind dat hij hun gaf.
Meteen drukken ze uit dat ze Jezus niet voor zich willen: ze wijden hem toe aan diegene aan wie iedere mens toebehoort: de Heer.
- **Kinderen zijn een geschenk van God.** Niet de vrucht van eigen kracht. Ze zijn er ook niet om de dromen van hun ouders waar te maken, maar om Gods Wil te vervullen.
4. Ontmoeting met Simeon (vv. 25-35):
 1. Daar op die plaats leefde een man in gehoorzaamheid aan Gods woord; zijn naam betekent: *God verhoort*. Het gebed van Simeon die hoorde naar Gods Woord, wordt nu verhoord.
 2. Met ' *vertroosting* ': roept de evangelist de visioenen van de profeet Jesaja op in het zogenoemde 'boek van vertroosting': hfdst. 40-66.
 3. Jezus, aanvankelijk in Lucas aangekondigd als davidische koning wordt nu door Simeon, vervuld door Gods Geest, uitdrukkelijk erkend als '**een licht voor alle volkeren**'.
 4. Maar Simeon richt zich tot Maria over dit kind en noemt het een '*teken dat weersproken wordt*'.
 5. Waarom zich alleen tot Maria richten?
Bij Lucas staat Maria als beeld voor het volk waaruit Jezus geboren is.
 6. Het zwaard dat haar hart zal doorboren is een beeld voor de *verdeeldheid* die Jezus in Israël teweegbrengt omdat hij Gods licht ook voor de niet-Joodse volkeren doet stralen (universalisme in het Lucasevangelie).
5. Ontmoeting met Hanna (Lc 2,36-38):
 1. Een hoogbejaarde profetes: vierentachtig jaar: = twaalf maal zeven:

**12 is het getal van de stammen van Israël ,
7 is het getal van de niet-Joodse volkeren.**

2. Zij herkent en ontvangt dit kind als de lang verwachte Bruidegom van Israël.
3. '**Feest van de ontmoeting**' heet dit feest in het Oosten, bij ons, prozaïsch: '*Opdracht van Jezus in de tempel*'.
4. Deze zwakke vrouw (heel haar leven in vasten en gebed heeft ze God gediend) *ontmoet* in dit kind de Gezalfde Gods.
5. Net als Simeon ziet zij haar verwachting in vervulling aan.
 - + **Niemand is ooit te oud** om de bevrijding van Gods vriendschap te kunnen beleven in de ontmoeting met de Heer.
 - + **Niemand is te jong of te oud** om profeet te zijn van Gods liefde.
 - + **En geen menselijk leven te oud of te zwak of te ziek** om er Gods vriendschap aan te schenken.

B) H. WELZEN, *Belichting van het Bijbelboek: Lucas*, KBS 's Hertogenbosch, VBS, Leuven, 1^e druk 2011, van pag. 40 tot 42

1. Deze auteur onderkent twee programma's in dit verhaal:
 - + Programma 1: het vervullen van de Wet,
 - + Programma 2: de betekenis van Jezus.
 2. Die twee worden omkaderd door *topografische* gegevens:
 - + aan het begin wordt Jezus *naar Jeruzalem* gebracht;
 - + aan het einde wordt verteld over de terugkeer naar Galilea, *naar Nazaret*.
- a. Programma 1:
- = besnijdenis (is even vernoemd in v. 21), naamgeving, reiniging en opdracht geven aan dat dit programma inderdaad gerealiseerd is, het is als zodanig de laatste fase van het programma: '*kinderen krijgen*'.
- b. Programma 2: de betekenis van Jezus:
- ° **De Geest** speelt een voorname rol: hij zet Simeon aan tot handelen (zie 1,27):
 - ° Simeon wordt getekend als
 - .rechtvaardig,
 - .vroom,
 - .de vertroosting verwachtend, synoniem voor '*het verwachten van de messiaanse tijden*'.
 - ° v. 29-32: Lofzang van Simeon: een eufemisme voor 'mogen sterven' (zie het gegeven in v. 28: Simeon zal de dood niet zien voor hij de Messias van de Heer heeft gezien).
 - ° al die gegevens *raken* aan de betekenis van Jezus, ook in vers 30: het 'heil':
 - .Jezus gaat dat programma realiseren,
 - .er wordt duidelijk aangegeven dat God dit programma initieert, aan de gang zet, of de eerste is om het te bewerken : zie vers 31: ... dat Gij hebt toebereid...
 - ° verzen 31-32: maken duidelijk voor wie het programma bestemd is: voor de volken (mv) en in vers 32 wordt nader uitgelegd dat die de '**heidene**n zijn en

Israël' – het thema van universaliteit dat in de Lucasgeschriften (evangelie en Handelingen) aanwezig is.

- ° verzen 34-35: tweede profetie gericht aan Maria
 - . het te realiseren programma is niet euforisch: het is *val* en *opstanding* voor velen in Israël;
 - . Jezus zal dus een *omstreden* teken zijn: het beeld van het zwaard roept connotaties op met de dood.
 - . merk op: voor het eerst in het Lucasevangelie, wanneer het gaat over het programma van Jezus: *tonen van niet helemaal slagen en oppositie klinken door*.
- ° verzen 36-40: Hanna is ook aanwezig in de tempel: (*een typische tendens van Lucas om mannen en vrouwen parallel aan elkaar te presenteren*)
 - . ze wordt gepresenteerd als profetes: 84 jaar, 7 jaar getrouwd geweest, ze is iemand die vroom is en God dienend in de tempel verblijft;
 - . ze staat typologisch voor degenen die de *bevrijding* van Jeruzalem verwachten; letterlijk staat er **loskoop**: zie hierin de parallel met Simeon die de vertroosting van Israël verwacht (zie vers 2,25).
 - . vers 39: uitdrukkelijke vermelding dat het vertrek naar Nazaret plaats had toen alles volbracht was volgens de wet van de Heer.
 - . vers 40: een opmerking over het opgroeien van het kind.

C) M. MORIS, Lc 2, 22-32 – De openbaring van het Messiaskind in de tempel,
in: *Dichtbij is uw Woord. Exegetische commentaar bij de evangelieperikopen voor jaarcyclus C Lucasevangelie*, Uitgave Sacerdos, s.d., van pag. 36 tot 38:

1. De Messias in de tempel (verzen 22-34):
 - + Jezus wordt door Jozef en Maria naar de tempel gebracht.
 - + Lucas beroept zich daarvoor op twee teksten uit de Mozaïsche Wet
 - ° Lev 12, 8: een reinigingsoffer voor de moeder veertig dagen na de geboorte;
 - ° Ex 13,2.12.15: een mannelijke eerstgeborene behoort aan JHWH toe.
 - + Die vrijkoop kon overal in het land van om het even welke priester gebeuren; dus het kind hoefde niet naar Jeruzalem gebracht worden;
 - + Van een *vrijkoop van Jezus* wordt door Lucas *niet* gesproken: **de Heilige bij uitstek (Lc 1,35) staat uiteraard definitief in dienst van de Heer**, zoals de kleine Samuël die door zijn moeder aan het heiligdom van Silo werd afgestaan (1 S 1-3);
 - + Hoort Jezus niet thuis in het huis van zijn Vader (Lc 2,49), een vrijkopingstafereel werd omgezet in een opdrachtafereel (zie vers 22).
2. Bezinning door auteur (letterlijk overgenomen):

*“De komst van Jahwe naar zijn tempel in de eindtijd om zijn heilsplan uit te voeren (zie Mal 3,1) heeft zich dan in en door zijn Messias verwezenlijkt. In dit verband wijst de exegese terecht op de grote plaats die Jeruzalem en zijn tempel hebben in de eigen theologie van Lucas. **Het leven van Jezus wordt gezien als een opgang naar Jeruzalem**, naar de stad waar God zich volgens de profeten als Verlosser aan zijn volk zou openbaren (zie 9.31.51.53; 13,22.33; 17,11; 18,31; 19,11.28); van daaruit vertrekt ook de christelijke zending na de verrijzenis van Jezus. **Het middelpunt van Jeruzalem nu is de tempel, waar God onder zijn volk woont. Het***

kindsheidevangelie **begint** en **eindigt** in de tempel (1,5-25; 2,40-52) en ook op het einde van zijn leven treedt Jezus als leraar in de tempel op (19,45-48). **Jezus anticipeert als het ware reeds in zijn jeugd zijn latere inbezitneming van de tempel. In hem gaan de heilsbeloften, vastgeknoopt aan Jeruzalem en zijn tempel, in vervulling.**” (p. 37).

3. Openbaring van het Messiaskind als licht van de volken (vv. 25-32):

- + het hoofgedeelte stelt ons eerst Simeon voor;
- + hij en Anna (vv. 36-38) worden, overeenkomstig het vroomheidsideaal van het oude testament, voorgesteld als wetsgetrouwe en vrome mensen;
- + zij vertegenwoordigen de rechtvaardigen van de oude heilsorde of de “*armen van Jahwe*” die verlangend uitzien naar de komst van de Messias die de ‘vertroosting’ zal brengen;
- + het lied van Simeon, vervuld van de profetische Geest Gods, wijst bondig op de heilshistorische zending van het kind: het vormt een *tegenhanger* van de ‘lofzang van Zacharias’, waarin de plaats van de Doper in Gods heilsplan wordt omschreven.
- + dat lied van Simeon ‘*Nunc dimittis*’ is samengeweven uit Bijbelse wendingen, ontleend aan Jesaja 40-55: “*Jahwe zal zijn volk, in ballingschap op zo’n eclatante wijze bevrijden dat alle volkeren overtuigd zullen zijn van de macht van Israëls God. En er wordt gewag gemaakt van een geheimzinnige figuur van de toekomst die als Gods instrument Israël zal herstellen en een “licht voor de volkeren” zal zijn*”.
- + **Deze heilsprofetie ziet Simeon in het kind Jezus vervuld:** ook de heidense volkeren zullen door het licht van het heil bestraald worden, en door hem zal Israël het voorwerp zijn van Gods redding.
- + “*Zoals op vele plaatsen in het derde evangelie wordt ook hier **het universalisme van het heil onderstreept**: op de eerste plaats bestemd voor Israël, zal het evenwel aan alle volkeren meegedeeld worden. In korte woorden wordt het wezenlijke over de goddelijke zending van Jezus gezegd. Het lied vormt zo een aanvulling en precisering van de boodschap van de engel aan Maria (Lc 1,32-33) en aan de herders (Lc 2,10-11)*”.

+ **Nog aandacht gevraagd voor het volgende:**

- ° Net voor het versturen van deze verzamelde notities voor deze zondag, bereikte ons nog het jongste nummer van EZRA-bijbels tijdschrift-48-winter 2020.
 - ° Het eerste artikel daarin trok onze aandacht, nl. van Paul KEVERS, ‘*Pas na drie dagen vonden ze hem’ (Lc 2,46). De paasboodschap in het kindheidsevangelie van Lucas*, pag. 97-104.
 - ° De evangelieperikoop voor deze zondag maakt deel uit van dat kindheidsevangelie van Lucas, nl. *De opdracht van Jezus in de tempel*, Lc 2,22-40.
 - ° Die perikoop is , volgens de indeling van Paul Kevers, één van de zeven verhalen die in het kindheidsverhaal volgens Lucas te onderscheiden zijn.
- En die zeven zijn:
1. Lc 1,5-25: Aankondiging aan Zacharias van Johannes
 2. Lc 1,26—38: aankondiging aan Maria van de geboorte van Jezus
 3. Lc 1,39-56: Maria bij Elisabet

4. Lc 1,57-80: Geboorte, besnijdenis en naamgeving van Johannes

5. Lc 2,1-21: Geboorte, besnijdenis en naamgeving van Jezus

6. Lc 2,22-40: Opdracht van Jezus in de tempel

7. Lc 2,41-52: De twaalfjarige Jezus in de tempel

° De auteur (P. Kevers) onderzoekt niet *alle* perikopen op wat je zou kunnen noemen: elementen van paasboodschap in het kindheidsverhaal volgens Lucas. En in die zin valt de perikoop voor vandaag, Lc 2,22-40, daar buiten

° Heel uitdrukkelijk onderzoekt hij de volgende perikoop, nl. Lc 2,41-52: *De twaalfjarige Jezus in tempel*, wel. Die perikoop is wel voor deze zondag in het C-Jaar bestemd, en vandaag zijn we in het B-Jaar.

° Dit mag ons toch niet beletten – zo durven we het voorzichtig aan – om in de huidige perikoop op elementen te wijzen die dan – eerder via lijdensprofetieën – als ‘paasboodschap’ kunnen gelezen en geïnterpreteerd worden.

We vermelden hier zeker *die ontmoetingen met Simeon en Hanna en hun duidelijke profetische woorden en uitspraken*.

Bibliografie

1. Hendrik HOET, *Lucas aan het woord*, Halewijn, Antwerpen, 2^e druk 2003, 321 pag., voor deze zondag van pag. 30 tot 35.
2. Huub WELZEN, *Belichting van het Bijbelboek: Lucas*, KBS 's Hertogenbosch, VBS, Leuven, 1^e druk 2011, van pag. 40 tot 42.
3. M. MORIS, *Lc 2, 22-32 – De openbaring van het Messiaskind in de tempel*, in: *Dichtbij is uw Woord. Exegetische commentaar bij de evangelieperikopen voor jaarcyclus C Lucasevangelie*, Uitgave Sacerdos, s.d., van pag. 36 tot 38: